

In januari zou Maria João Pires Mozarts *Pianoconcert nr.17* spelen met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van Herbert Blomstedt. Pires moest zich echter ziek afmelden.

MARCEL S. ZWITSER BEELD MARCEL S. ZWITSER

'Denk klein van jezelf en groot van God'

De jonge Duitse pianist Martin Helmchen werd bereid gevonden op korte termijn voor haar in te springen – wat voor insiders een aardig affiche opleverde: zowel de pianist als de dirigent zijn lid van Crescendo International, het internationale netwerk voor christenen die professioneel werkzaam zijn in klasieke muziek en jazz.

'Mijn vader was een tamelijk strikte piëtistische predikant, voor wie er maar twee opties bestonden ten aanzien van mijn beroepskeuze: predikant of dokter – naar het voorbeeld van Jezus', vertelt Herbert Blomstedt (87) de dag voor het eerste concert. Hij is de voormalige chefdirigent van de Staatskapelle Dresden, de San Francisco Symphony Orchestra en het Gewandhausorchester Leipzig. 'Ik had echter twee jaar voortijdig mijn baccalaureaat gehaald en ik vroeg of ik twee jaar muziek mocht studeren voordat ik de militaire dienst in moest. Hij aarzelde, omdat hij zich afvroeg of muziekstudie eeuwigheids-waarde had – dat was zijn criterium voor alles.' Uiteindelijk mocht de predikantenzoon de muziek in.

sabbatsrust

Aanvankelijk bestond er voor Blomstedt een zekere spanning tussen de beroepskeuze en zijn geloof. 'Het eerste probleem werd gevormd door de sabbat',

Herbert Blomstedt: 'Dat is het voorrecht van ons musici: in de schoonheid van de muziek verkeren wij vrijwel dagelijks in de voorhoven van Gods tempel.'

vertelt de dirigent die belijdend lid is van de Zevendedags Adventisten. 'Ik heb er veel over gebeden en ben begonnen zelfstandig de evangeliën te lezen.

Toen viel het mij op dat Jezus de sabbat anders interpreteerde dan de schriftgeleerden. Ik heb mijn eigen concept gevonden door het voorbeeld van mijn

vader te volgen: hij studeerde intensief gedurende de week en op zaterdag hield hij de preek.' Blomstedt werd bekend als de dirigent die weigert op zaterdagen te repeteren, maar wel bereid is op zaterdagen concerten te dirigeren. Daar had overigens niet iedereen evenveel begrip voor. Docent Igor Markevitch aan het Mozarteum in Salzburg opperde in de jaren vijftig ooit glimlachend, toen Blomstedt weigerde een generale repetitie van Bachs *Vijfde Brandenburgse Concert* op zaterdag te dirigeren, dat zijn priester hem voor deze speciale gelegenheid vast wel dispensatie wilde verlenen. Toen Blomstedt aangaf dat het puur 'een zaak tussen mijn God en mij' betrof, werd Markevitch boos. 'Jaren later kwam Markevitch erop terug: "Geef nooit je sabbat op", zei hij tegen me. Hij geloofde dat de sabbatsrust mij succesvol had gemaakt.'

missionair

'David zegt ergens in de Psalmen: "Eén ding heb ik van de HEER gevraagd: alle dagen van mijn leven in de voorhoven van de tempel te mogen verkeren". Dat is het voorrecht van ons musici: in de schoonheid van de muziek verkeren wij vrijwel dagelijks in de voorhoven van Gods tempel. Ik heb dit ontdekt na een concert dat ik dirigeerde met een pia-

noconcert van Beethoven en de *Tweede symfonie* van Sibelius op het programma. Na afloop kwam er een bevriende predikant naar me toe en zei: "In geen dertig jaar ben ik zó dicht bij God geweest". Dat kan muziek met mensen doen. In die zin voel ik mijzelf een missionair – een visser van mensen, net als Petrus.'

Op de vraag wat hij jonge christenen met muzikale aspiraties adviseert, antwoordt Blomstedt: 'Heb allereerst respect voor God. Denk klein van jezelf en groot van Hem. Dat zet alles in perspectief. Maar ik word ook vaak gevraagd door gemeenten in onze eigen gezindte wat kerken voor zulke talenten kunnen betekenen. Mijn dringend advies is: aanvaard de muziek die ze hebben te bieden.'

'Getalenteerde jonge mensen lopen vaak weg omdat ze de kerk als een intellectuele gevangenis ervaren. Er is algemeen gesproken te weinig interesse in cultuuruitingen van niveau in kerken. Zeker in Amerika zijn de bankrekeningen van kerken vaak hoog, maar hun kwaliteitsstandaards laag. Zelf heb ik het geluk gehad dat mijn muzikale talent in mijn jonge jaren altijd is gewaardeerd door de theologen en predikanten die er in groten getale om heen waren. Mede hierom heb ik het geloof en de sabbat nooit als een last ervaren.' ■